

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Изх. № 211/08.11.2019 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО ТРУДА,
СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
Г-Н ХАСАН АДЕМОВ

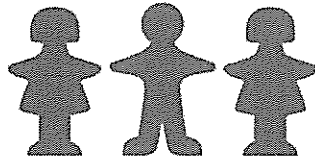
ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
Г-ЖА ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА-ПРОДАНОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО С НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ
И ЖАЛБИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ
Г-Н ГЕОРГИ ГЪОКОВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО ВЪНШНА
ПОЛИТИКА
Г-ЖА ДЖЕМА ГРОЗДАНОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ПОЛИТИКИТЕ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА
Г-Н АНДОН ДОНЧЕВ

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ЕВРОПЕЙСКИТЕ
ВЪПРОСИ И КОНТРОЛ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ
Г-Н ДРАГОМИР СТОЙНЕВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА И ПРАВАТА НА ЧОВЕКА
Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОНСУЛТАТИВЕН СЪВЕТ ПО ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО
ПРОФ. ОГНЯН ГЕРДЖИКОВ

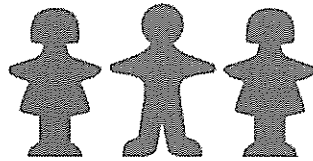
КОПИЕ ДО

ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Относно: *Позиция на Национална мрежа за децата във връзка с изпратени на вниманието на Председателя на Народното събрание искания от името на Национална гражданска инициатива „Национално единение за семейството и децата“ от октомври, 2019г.*

Уважаеми дами и господа,

От началото на 2019 г. в България се намираме в изключително тежка ситуация, която е свързана с дезинформация, фалшиви новини и пропаганда против правата на детето, която е насочена към всяване на страх сред родителите от различни кръгове с политически и обществени действия. Под сериозна атака са не само неправителствените организации, работещи в помощ и подкрепа на деца и семейства – само членовете на Национална мрежа за децата подкрепят над 74 000 деца и 15 000 семейства годишно – но и Държавната агенция за закрила на детето, Министерството на труда и социалната политика, а напоследък и

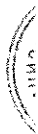
НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Министерството на образованието и науката. Беше атакувана и националната детска телефонна линия 116 111, която е на ДАЗД, а дейността ѝ се управлява от Асоциация „Анимус“, към която се обръщат за подкрепа стотици деца и родители годишно, а общо за десетте години на съществуването ѝ тя е получила над 800 000 обаждания за помощ и подкрепа.

Ние като граждански организации нееднократно сме отправяли призови към правителството и по-конкретно Министерство на вътрешните работи и Държавна агенция „Национална сигурност“, заедно с Прокуратурата да доведат докрай разследването на авторите на тези действия. Въпреки това към момента изглежда, че държавните институции продължават да подценяват тази атака и хибридна война, която се води и която е не само против правата на детето, но и против правата на човека и за излизане от Европейския съюз. Приложени можете да намерите писмо до Министър-председателя относно необходимостта от спешни действия за противодействие на пропагандата и дезинформацията срещу държавните политики за децата и семействата в България и разясняване на тези политики на гражданите от 17 октомври 2019 и отворено писмо до българските политици по повод Стратегията за детето от 24 април 2019.

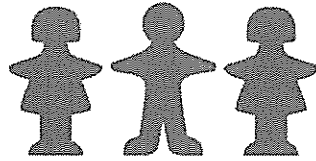
Вярваме, че атаката срещу правата на детето и срещу неправителствените организации не трябва да прераства в атака срещу българските закони и политики. Те трябва да отстояват демократичните принципи и успехи на съвременна България, но и да се развиват с компетентни и близки до гражданите институции, държавни и местни структури на властта.

Приложено можете да видите становището на Национална мрежа за децата по повод поредното изпращане на вниманието на Председателя на Народното събрание на искания, изразяващи притеснения, които не са базирани на реалността и създават опасност от подмяна на разговора за гарантирането на правата на детето, гражданското участие и принципите на демократичността.

С уважение,

Георги Богданов,
Изпълнителен директор
Национална мрежа за децата

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

СТАНОВИЩЕ

НА НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

във връзка с изпратени на вниманието на Председателя на Народното събрание искания от името на Национална гражданска инициатива „Национално единение за семейството и децата“ от октомври 2019 г.

Национална мрежа за децата е обединение на 146 граждански организации и съмишленици, работещи с и за деца и семейства в цялата страна. Насърчаването, защитата и спазването на правата на детето са част от ключовите принципи, които ни обединяват. Ние вярваме, че всички политики и практики, които засягат пряко или косвено децата, следва да се изготвят, прилагат и наблюдават, като се взема предвид принципът за висшия интерес на децата и с активното участие на самите деца и младежи. Мрежата си поставя за цел да работи за промяна заедно с родителите, които са най-заинтересована страна правата на техните деца в страната да бъдат спазвани. Промяната, която търсим, е България да стане по-добро място за живот и развитие на децата и семействата у нас да бъдат по-спокойни и подкрепени в грижата за децата си.

В исканията на Национална гражданска инициатива „Национално единение за семейството и децата“ прозират голяма част от посланията на водената пропаганда срещу правата на децата и като цяло демократичните принципи в страната. Исканията са в широк спектър и варират от ратификацията на международни документи, промени на българското законодателство до методически аспекти на функциониране на системата за закрила на детето. Във връзка с тези искания ние от Национална мрежа за децата изразяваме следната позиция:

Общи коментари

На първо място, ние вярваме, че като независимо от правителството обединение на граждани, гражданските организации са онзи коректив, който проследява за това властите да действат именно в интерес на гражданите, като по този начин защитават демокрацията и обществения интерес. Редица са причините, поради които е необходимо противодействие на усилията за сричане на гражданския сектор в страната, с особен фокус върху тези, които работят в сферата на детските права. Сред тези причини са вече завоюваните успехи в сферата, на които не трябва да се гледа само като на като на успехи на НПО, а като развитие на цялото ни общество по отношение на гарантирането на най-добрите условия за живот и развитие на децата у нас. Примери за това са **изграждането на системата за закрила на детето през 2000-2001 година,**

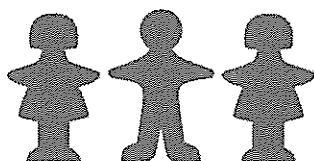
НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

когато за пръв път се създават механизми и услуги за подкрепа на уязвими деца (жертви на насилие, живеещи в бедност); стартирането на процеса на **деинституционализация** и развитието на редица социални услуги в подкрепа на деца и техните семейства като Центрове за обществена подкрепа, които работят и за предотвратяване на изоставянето на деца, **Ранна интервенция**, насочена към ранно установяване на забавяне в развитието и помощ на детето и неговото семейство, **приемна грижа** за деца, изоставени от родителите си, които да не бъдат настанявани в големите институции за деца и др. Като пример за резултата от тези усилия, около 2000 година в институциите за деца живеят над 30 000 деца; днес, извън семейството си живеят около 10 000 деца, около половината от които са настанени при близки и роднини, а още 400 са осиновени.

Като обединение на организации, работещи с и за деца и семейства, Национална мрежа за децата вече 13 години помага и подкрепя както отделни случаи на деца и техните семейства, така и работи за подобряването на политиките и практиките за деца и семейства в България. Всяка година ние проследяваме напредъка за правата на децата в мониторинговия доклад **Бележник: Какъв е средният успех на държавата в грижата за децата**¹. В него експертите, децата и родителите, с които работим, дават препоръки как да се подобрят политиките и практиките на системата за закрила на детето, образованието, детското здравеопазване и правосъдието за деца. Освен към държавните институции, ние насочваме своите усилия и към местната власт, която е най-близко до самите граждани и трябва в най-голяма степен да се ангажира със спазването на техните права. Организацията, членове на НМД подкрепят общините във формулирането и прилагането на местните политики, насочени към децата и семействата.

На следващо място е необходимо да се уточни **важната роля на НПО като доставчик на услуги**, като част от реализацията на принципите на субсидиарност и децентрализация на властовите механизми при създаването на услуги за гражданите и тяхното обслужване. Обединяването на гражданите по интереси и изграждането на обществен капацитет за посрещане на определени нужди (като например на изоставени деца, малтретирани деца, деца с увреждания, на родители на деца с определени заболявания, на родители, които се грижат за чужди деца, на специалисти, работещи с определена група деца и т.н.) е сред съвременните начини да се организират гражданите в неправителствени (граждански) организации. Тези организации от своя страна са доставчици на специализирани услуги, към които държавата или общините не проявяват интерес поради трудността на проблемите с която те работят. Именно поради това неправителствените организации, обединяващи хора, които се отдават на трудни каузи, стават гарант за качествени услуги за решаване на трудните проблеми на децата и родителите. Наред с това, практиката показва, че предоставяните от граждански организации социални услуги обикновено са с по-високо качество от тези, предоставяни от държавните институции както

¹ <https://nmd.bg/campaigns/belezhnik/>

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

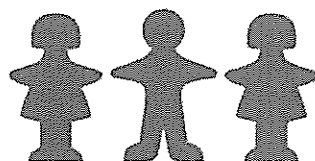
поради потенциала им за въвеждане на иновативни, доказано работещи практики, така и поради техния капацитет за привличане на допълнителен финансов и човешки ресурс². Доставка на услуги от неправителствени организации трябва да бъде разбрана като израз на демократична специализация на група граждани за определен отговор на нужди в обществото като се запазва достойнството на хората, които се обслужват. И в други наши становища сме казвали, че ако премахнем този конкурентен принцип на специализация на услугите и от НПО, то трябва да се замислим дали частните инициативи като частни детски градини, училища, издателства, детски занимателни центрове, магазини за детски стоки, медицински изделия и услуги за деца и родители, не трябва да бъдат само в ръцете на държавни структури, което е сигурен път към заличаване на гражданската инициатива и бизнеса и връщане към тоталитарни практики.

В този смисъл, поставянето под съмнение на гражданските организации, които не само системно работят за ежедневното подобряване на благополучието на децата и родителите им, въвеждат ежедневно иновативни практики, но и са коректив на държавните и местните власти, би довело до срив в демократичните процеси и защитата на всеки един гражданин – дете, родител, професионалист, работещ с тях или просто гражданин. Нещо повече, даването на трибуна на организации, пропагандиращи неспазването на детските права или противопоставянето им на тези на родителите, би принудило да направим отстъпление от завоюваните демократични обществени закони, политики и практики в полза на децата и техните семейства под натиска на радикални групи.

Конкретни коментари

- По отношение на **проекта на Националната стратегия за детето 2019 – 2030**, на първо място, бихме искали да уточним ролята на Стратегията като визионерски документ, определена от Закона за закрила на детето (чл. 1, ал.3), който се приема от Народното събрание по предложение на Министерски съвет и чиято цел е да очертае държавната политика по отношение на закрилата на децата. В този смисъл, в предложението проект на Стратегията за пръв път се въвежда цялостен поглед върху мерките за подкрепа на всички деца и семейства, а не само децата, които вече са в риск; въвеждат се универсални услуги за децата и родителите; сериозни стъпки са планирани и по отношение на координацията между институциите, което да гарантира качество на предоставяните услуги и същевременно, да улесни хората, които се обръщат към тях за

² Практиката на нашите организации показва, че финансовия стандарт за някои социални услуги покрива едва 50% от необходимото финансиране за предоставяне на качествена услуга.

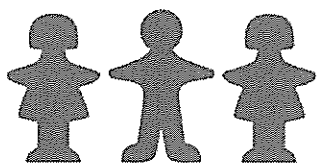
НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

подкрепа³. Считаме, че Държавната агенция за закрила на детето положи немалко усилия за организирането и провеждането на широк консултативен и прозрачен процес. Със сигурност в документа има области, които подлежат на допълнително обсъждане и подобрене, но цялостната посока на планиране на държавната политика предприе направление, което да адресира отдавна проблематични области като услугите за ранно детско развитие, достатъчно места в детските градини за всички деца в големите градове, гъвкави възможности за завръщане на работа след отпуск по майчинство и др. В същото време, този нов подход за подобряване на живота на всички деца и семейства в България, беше напълно подменен с манипулации и фалшиви новини за отнемане на деца, който поради липсата на ясна позиция и усилия за информиране на гражданите от страна на държавата завзе цялото обществено пространство. Като резултат, към настоящия момент България няма нито визия, нито план по отношение на политиките за децата и семействата у нас.

- По отношение на **Националната програма за закрила на детето** и плановете за изпълнение, споменати неколккратно в исканията на Гражданската инициатива. Националната програма за закрила на детето е инструмент за планиране на координирани действия, насочени към постигането на приоритетите на Стратегията за детето. Участието на гражданските организации, които работят с и за деца и семейства, както и на родителски организации има за цел именно планиране на Програмата по оптимално адекватен към реалността начин. Държавната агенция за закрила на детето включва и дейностите на самите организации с аргумента за цялостно координиране на държавните политики. Същевременно, ние от Национална мрежа за децата нееднократно сме изразявали становище по отношение на изработването на Програмата както от гледна точка на срокове, така и на механично събиране на планираните действия на ведомствата и НПО и пренасяне на дадени неизпълнени дейности от година в година⁴. В този контекст, заложеният начин на планиране в проекта на Стратегията за детето 2019-2030 се стремеше да подобри процеса, като повиши потенциала на мерките за постигане на целите не само за децата, които имат нужда за закрила, но и за цялостна подкрепа на семействата.

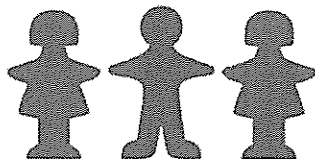
³ <https://nmd.bg/%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%89%d0%b5-%d0%bd%d0%b0-%d0%bd%d0%b0%d1%86%d0%b8%d0%be%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d0%bd%d0%b0-%d0%bc%d1%80%d0%b5%d0%b6%d0%b0-%d0%b7%d0%b0-%d0%b4%d0%b5%d1%86%d0%b0/>

⁴ <https://nmd.bg/natsionalna-mrezha-za-detsata-izrasi-stanovishte-po-proekt-na-natsionalna-programa-za-zakrila-na-deteto-2016/>
<https://nmd.bg/stanovishte-na-natsionalna-mrezha-za-detsata-po-proekt-na-natsionalna-programa-za-zakrila-na-deteto-2015/>

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

- По отношение на изразената позиция срещу Закона за социалните услуги (ЗСУ), отново наблюдаваме сериозна подмяна и манипулации, които не отговарят на реалността. Целта на Закона за социалните услуги е да регламентира и развие сферата, осигурявайки достатъчно на брой, достатъчно качествени услуги в подкрепа на хората, с лесен достъп. Друг фокус на закона е осигуряването на интегрирани услуги, които да предоставят обща подкрепа за детето и неговото семейство според индивидуалните му потребности. Другата промяна, която цели ЗСУ е осигуряването на услуги, които да предотвратяват настъпването на риск за децата и възрастните. Ключов елемент, за който ние от Национална мрежа за децата като обединение, което включва както много професионалисти от помагащите професии, така и родители, се застъпваме от години, е професионализирането и подкрепата на работещите в системата на социалните услуги, така че те да бъдат достатъчно на брой, достатъчно квалифицирани да предложат подкрепата, от която има нужда. Не по-малко важен е продължаващият ангажимент за деинституционализация – затварянето на всички големи домове за деца, мораториум на настаняването на деца под 3-годишна възраст и развитието на услуги в общността, които да работят за предотвратяване на изоставяния на деца – ключова мярка в контекста на продължаващото изоставяне на близо 2000 деца годишно. Законът за социални услуги е ново поколение законодателство в България, което е насочено към социалното включване на отделния човек и реализирането на неговите права, както и подкрепа на семействата като естественото място за живот на индивида. Приложено можете да намерите и становище, поискано от нас от Народното събрание по повод на искания на друга гражданска инициатива със сходни намерения.
- Като при всички документи по-горе, описанието на пакета INSPIRE, дадено от инициативната група подменя целите и същността му и не отговаря на истината. През 2018 и 2019 г. НМД координира гражданското обединение „Детство без насилие“. Едно от решенията на Обединението бе да популяризира в България INSPIRE: Седем стратегии за прекратяване на насилието над деца. INSPIRE представлява пакет от стратегии, основани на световен опит и данни, които държавите да предприемат за прекратяване на насилието над деца, създаден от СЗО, Уницеф, Световна банка и няколко други международни организации. Вярвайки, че България е страна, която си поставя за приоритет премахването на всички форми на насилие над деца, Национална мрежа за децата осигури превода и популяризирането на седемте стратегии на програмата INSPIRE като вход за разговор в страната за въвеждането на тези стратегии. По данни на прокуратурата за 2018 г., 2 379 непълнолетни и 1 941 малолетни са пострадали от престъпления. През 2018 г. са постъпили 1 106 сигнала за насилие над деца, докладва Агенцията за социално подпомагане. Случаите на агресия в училище се увеличават, като нараства вербалната агресия. Според данни на Министерството на

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

образованието и науката, за учебната 2017/2018 г. е имало 3 616 случаи на агресия (през учебната 2015/2016 г. те са били 3 043). В този контекст, INSPIRE цели обединяване и ангажиране на всички отговорни институции за прилагането на законите, работа с норми и ценности, осигуряване на безопасна среда, подкрепа на самите родители, доходи и икономическо укрепване, услуги за реакция и подкрепа и образование и житейски умения, насочени към предотвратяване на случаите на насилие чрез подкрепа на децата и най-близките хора около тях, и реакция в случаите на деца, преживели насилие. Вярваме, че тези цели се споделят и от Народното събрание и правителството на Република България.

- Относно **Третия факултативен протокол**, смятаме, че не само твърденията, отразени в становището, не отговарят на истината, но е необходимо и започването на структуриран разговор за неговото ратифициране. Той създава международноправен инструмент с които се гарантира, че на жалбите за нарушени права на детето се отдава нужното специално внимание. Разпоредбите за ефективни процедури за подаване на жалби за децата трябва да бъдат разглеждани като част от приложението на член 12 от КПД. Децата се нуждаят от достъп до процедури за подаване на жалби във всички сфери на техния живот – в семейството, в алтернативна грижа, във всички институции и в службите и органите, които са предназначени за тях. Въпреки че формално в страната ни вътрешното законодателство (Закон за закрила на детето и подзаконовите нормативни актове към него) предвижда децата да имат възможност да подават лично сигнали и жалби за нарушаване на техните права до органите за закрила на детето, считаме, че все още това е по-скоро прецедент, отколкото установена практика. Според нас, за ефективно изпълнение на КПД и на Третия факултативен протокол към нея, е необходимо предприемането на допълнителни мерки – не само законодателни реформи, но и разработване и утвърждаване на специални леснодостъпни за деца процедури за подаване на жалби, отнасящи се до нарушения на правата на детето. Особено важно е да се гарантира ефективното упражняване на това право на децата – жертва на насилие, както и на децата, обект на системата за младежко правосъдие. В същото време, ратифицирането на Третия факултативен протокол освен структуриран разговор, изисква и добра информационна кампания, която обяснява неговия смисъл, както и подобряване на системите около детето – подкрепата на родителите; системата за закрила; по-дете и семейно фокусирана съдебна система, както и преодоляване на бедността.

В заключение подчертаваме отново, че са необходими спешни мерки за информиране на широката общественост и най-вече родителите по отношение на държавните политики за деца и семейства. Не по-малко важни са действията на отговорните институции за противодействие

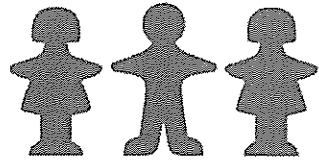
НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

на пропагандата и дезинформацията. Наред с това, призоваваме отново за обсъждане и стартиране на спешните реформи в областта на системата за закрила на детето, детското правосъдие и цялостната политика за подкрепа на семействата у нас, за които алармираме от години.

Ние от Национална мрежа за децата оставаме на разположение като коректен и предвидим партньор за развитие на политики и практики в подкрепа на децата и техните семейства.

Национална мрежа за децата

08.11.2019 г.

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Изх. № 125/18.09.2019 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО ТРУДА,
СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
Г-Н ХАСАН АДЕМОВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО Г-ЖА ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА-ПРОДАНОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО С НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ
И ЖАЛБИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ
Г-Н ГЕОРГИ ГЪОКОВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО ВЪНШНА
ПОЛИТИКА
Г-ЖА ДЖЕМА ГРОЗДАНОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ПОЛИТИКИТЕ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА
Г-Н АНДОН ДОНЧЕВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ЕВРОПЕЙСКИТЕ
ВЪПРОСИ И КОНТРОЛ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ
Г-Н ДРАГОМИР СТОЙНЕВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА И ПРАВАТА НА ЧОВЕКА
Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОНСУЛТАТИВЕН СЪВЕТ ПО ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО
ПРОФ. ОГНЯН ГЕРДЖИКОВ

КОПИЕ ДО:

Г-Н РУМЕН РАДЕВ
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н БОЙКО БОРИСОВ
МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н БИСЕР ПЕТКОВ
МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Г-ЖА ЕЛЕОНОРА ЛИЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Г-Н КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

***Относно:** Позиция на Национална мрежа за децата във връзка с изпратени на вашето внимание формулирани искания, от името на Национална гражданска инициатива „Граждани в защита на семейството и детето“, за ревизия, изменение и допълнение на Закона за социални услуги, приет от 44-то Народно събрание на 7 март 2019г.*

Национална мрежа за децата е обединение на 146 граждански организации и съмишленици, работещи с и за деца и семейства в цялата страна. Насърчаването, защитата и спазването на правата на детето са част от ключовите принципи, които ни обединяват. Ние вярваме, че всички политики и практики, които засягат пряко или косвено децата, следва да се изготвят, прилагат и наблюдават, като се взема предвид принципът за висшия интерес на децата и с активното участие на самите деца и младежи.

От началото на 2019 г. ние се намираме в изключително тежка ситуация, която е свързана с дезинформация, фалшиви новини и пропаганда против правата на детето, която е насочена към всяване на страх сред родителите от различни кръгове, с политически и обществени действия.

Под сериозна атака са не само неправителствените организации, работещи с деца и семейства, но и Държавната агенция за закрила на детето, Министерството на труда и социалната политика, а напоследък и Министерството на образованието и науката. Беше атакувана и националната детска телефонна линия 116111, която е на ДАЗД и се управлява от Асоциация „Анимус“. Ние като граждански организации сме предприели действия за отпор и запазване на нормалния начин на говорене, както и сме внесли сигнали към компетентните органи. Въпреки това, държавните институции продължават да подценяват тази атака и хибридна война, която се води не само против правата на детето, но и против правата на човека и излизане от Европейския съюз.

В процеса на подготовката и обществено консултиране на гореспоменатият Закон за социални услуги (ЗСУ), Национална Мрежа за децата е представляла своите становища, които са били взети предвид¹. Основните постижения на Закона, които ние като обединение на граждански организации, работещи системно на полето на социалните услуги за деца и семейства, са:

- **Осигуряване на общодостъпни услуги**, с право на ползване от всички лица и семейства е положение, за което ние от Национална мрежа за децата се застъпваме последователно през годините и е залегнало и във Визията за семейна политика на Мрежата – а именно законодателство, което гарантира достъп до услуги за всички граждани, без да се ограничава от наличие на риск или стигматизация на целеви групи.
- **Ясното деклариране на фокус върху качеството на социалните услуги и обособяването на Агенция за качеството на социалните услуги** като гарант за извеждане на качеството на преден план в следващия период на обслужване на населението – концептуално нов момент в сферата на социални услуги.
- **Въвеждане на интегриран подход при предоставяне на услугите** – водени сме от разбирането, че интегрираните услуги/подходи, насочени към децата и семействата, са важен инструмент за подкрепа, който е предпоставка за преодоляване на социалното изключване и могат да бъдат адекватен отговор на конкретните потребности на детето и неговото семейство. Допълнително е необходимо да се проведат разговори около разписаните текстове и развитите практики в страната за да се намери най-доброто сечение на регламентацията на интегрирания подход и интегрираните услуги в законопроекта.
- **Извеждане на професионализацията на работещите в системата на социалните услуги** също е сред ключовите положения, за които Национална мрежа за децата се застъпва ежегодно в годишните си доклад „Бележник-какъв е средния успех на държавата в грижата за деца“.
- **Планиране на национално, областно и общинско ниво**, което вярваме, че ще доведе до реализация на принципа наличност и достъпност, който е и в основата на адекватен отговор на потребностите на хората на и ще осигури равномерно разпределение на услугите в страната.
- **Закриване на всички специализирани институции за деца и мораториум на настаняванията на деца до 3 годишна възраст** – изцяло в духа на дългосрочния политически ангажимент на няколко правителства за деинституционализация на грижата за деца в България.

¹ Приложение 1 към настоящето писмо

- **Дефиниране на социалните услуги в зависимост от групи дейности и новия модел на финансиране на дейности**, което ще допринесе за индивидуализиране на подкрепата и гъвкав отговор на конкретни потребности, на мястото на дефиниране на услугите през мястото на предоставяне (центрове), което не винаги дава яснота за съдържанието на подкрепата към населението.
- **Допълващ стандарт за финансиране на определени социални услуги**, което изцяло е в съответствие с принципа, че социалните услуги се основават на индивидуален подход, индивидуална оценка и отговор на потребностите, особено към децата с комплексни нужди.
- **Въвеждане на възможности за публично- частно партньорство**, което дава допълнителни възможности за сътрудничество при предоставяне на социални услуги.

Законът за социални услуги е ново поколение законодателство в България, което е насочено към социалното включване на отделния човек и реализирането на неговите права, както и подкрепа на семействата като естественото място за живот на индивида. В този смисъл, той трябва бъде актуализиран на база на практиката след неговото приложение. Затова категорично считаме, че предложенията за изменения в ЗСУ, направени от страна на НГИ „Граждани в защита на семейството и детето“, са неоснователни. Видно е, че зад отправените предложения, за пореден път прозира атака срещу гражданското общество в цялост и демократичните устои на България, което се превръща в трайна и обезпокоителна тенденция. Ще се въздържим от детайлни коментари по всяко от предложенията, тъй като те представляват смесица между искания, предложения, и откровени манипулативни твърдения², зад които прозира неразбиране на отдавна съществуващи и възприети в законодателството и практиката положения.

Въпреки това обаче, като Мрежа от организации, които само през изминалата година сме помогнали на над 74 000 деца, 13 000 семейства и 4500 специалисти³, работещи с деца, не можем да не защитим работата на организациите, които предоставят услуги за деца, и на гражданите работещи в тях, които също са носители на права. Затова изтъкваме следните факти:

- В качеството си на граждански организации, ние сме възползвали от правото на сдружаване, дадено от *Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи*, както и от българската Конституция. Правото на сдружаване е основно конституционно право на гражданите, като то се упражнява чрез създаване на обединения на граждани, които си поставят различни **нестопански по своя характер цели**. Смисълът на нашето сдружаване е да допринесем за развитие на демократичното ни общество със знанията, уменията и опита, които имаме. Участието на хората в живота на държавата, чрез свои организации, е достижение на демокрацията и основен индикатор за демократичност. Гражданските организации са част от държавата, като те спазват всички закони, и носят всички отговорности, както останалите правни субекти.
- Основен доставчик на социални услуги в България са общините. По тяхно решение, след преценка на собствения капацитет на общината сама да предоставя услуги за деца и лица,

² Като напр. напълно невярното твърдение, че НПО усвояват средства, участвайки в Националния съвет за закрила на детето(стр.9).

³ Приложение 2 към настоящето писмо - Отчет за дейността на НМД за 2018г.

същата може да делегира тази своя отговорност към външен доставчик – неправителствена организация или частна фирма, което се случва чрез конкурсна процедура. Конкретно за услугите за деца - външните доставчици трябва да бъдат лицензирани, а за да получат лиценз представят програма, методиката си на работа, екипа, принципите, наличие на материална база и т.н. , т.е. е налице режим за доказване на цялостен капацитет на дадената организация да предоставя услуги за деца и родителите им. Нещо повече – значителна част НПО доставчиците имат ясна процедура за подбор на персонал , която е с по-прецизни изисквания за квалификация и чисто съдебно минало, отколкото в държавната администрация. Доставчиците ежемесечно отчитат резултатите от своята работа към съответната община, както и периодично изпращат социални доклади към съответните териториални дирекции „Социално подпомагане“.

- Не на последно място – неправителствените организации в обществена полза не формират печалба от предоставяне на социални услуги за деца (което на практика е и невъзможно), но нещо повече: в голямата си част те до финансират дейността – обучение на екипите, въвеждането на съвременни психо-социални методики и практики, психо-терапевтична подкрепа на деца, преживели насилие, изследвания и програми, с които услугите да се основават на познание и експертиза. В някои от услугите, в които децата живеят, особено за деца с потребност от медицинска грижа като напр. Центровете за настаняване от семеен тип, се налага до финансиране от страна на доставчика на базови за децата потребности – лекарства, помощни средства, зъболечение и др.

Ако считаме, че частни доставчици на услуги (вкл. и със статут на НПО) не трябва да се допускат до определени услуги, свързани с деца и семейства, това означава, че и други частни начинания като детски градини, училища, детски издателства и културни мероприятия, медицински услуги, свързани с възпроизводството, раждането и детските стоки, трябва да бъдат заличени от свободния пазар на стоки и услуги. А това би ни довело до монополизация на държавата върху услугите към населението, което отдавна се опитваме да заличим като история от близкото ни минало.

В заключение, оставаме на позиция, че промените, които се въвеждат със Закона за социалните услуги са насочени изцяло към подкрепа на децата, техните родители и хората, които се нуждаят от нея. Вярваме и разчитаме , че като народни представители и част от законодателната власт в България, ще подходите мъдро, и с разум в решенията си. Национална мрежа за децата оставаме на разположение като коректен и предвидим партньор в усилията за подобряване на политиките, свързани със закрила на децата и подкрепа на техните семейства.

Национална мрежа за децата

18.09.2019г.

ДО:

ЕЛЕОНОРА ЛИЛОВА, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДАЗД

**СОНЯ БОЖИКОВА, НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ "ПРИЕМНА"
НА МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ**

КОПИЕ ДО:

ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА РБ

РУМЕН РАДЕВ, ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

БОЙКО БОРИСОВ, МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МАРИЯНА НИКОЛОВА, ВИЦЕПРЕМИЕР НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ, ВИЦЕПРЕМИЕР НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

БИСЕР ПЕТКОВ, МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ, МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДАНАИЛ КИРИЛОВ, МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

КИРИЛ АНАНИЕВ, МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

**ЗОРНИЦА РУСИНОВА, ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

СВЕТЛА ЙОРДАНОВА, ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

**ВЕСЕЛИН МАРЕШКИ, ЗАМЕСТИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО
СЪБРАНИЕ**

**МИЛЕНА ДАМЯНОВА, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПАРЛАМЕНТАРНАТА КОМИСИЯ
ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА**

**ХАСАН АДЕМОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ТРУДА,
СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА**

**ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПАРЛАМЕНТАРНАТА ГРУПА НА
ГЕРБ**

**КОРНЕЛИЯ НИНОВА, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПАРЛАМЕНТАРНАТА ГРУПА НА
„БСП ЗА БЪЛГАРИЯ“**

**КРАСИМИР КАРАКАЧАНОВ, БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО ДВИЖЕНИЕ
ВМРО**

ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ, НАЦИОНАЛЕН ФРОНТ ЗА СПАСЕНИЕ НА БЪЛГАРИЯ

ВОЛЕН СИДЕРОВ, ПАРТИЯ АТАКА

ВЕСЕЛИН МАРЕШКИ, ДВИЖЕНИЕ ВОЛЯ

МАЯ МАНОЛОВА, ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СЪВЕТ ЗА ЕЛЕКТРОННИ МЕДИИ

СВЕТИЯ СИНОД НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА

ОТВОРЕНО ПИСМО

**на Национална мрежа за децата
към българските политици във връзка с Националната стратегия за детето 2019-2030 г.**

Уважаеми български политици,

През последните дни ставаме свидетели на ожесточена битка за гласовете на българските избиратели. Битката достига до сблъсък на противоположни представи в каква държава искаме да живеем. Популистките изказвания и противопоставянето на хората едни срещу други не само не води до обединяване на обществото или повишаване на доверието към политическата класа, а подтиква към неразумни решения с неясен изход. Сега вие, политиците, посягате на едно от най-важните постижения през кратката ни демократична история – правата на децата. **Отричайки се от Националната стратегия за детето 2019 – 2030 г., вие лишавате държавата от единна национална рамка за планиране на политики за подкрепа на родителите, семействата и осигуряване на детското благополучие.**

Погрешната интерпретация, фалшивите новини и дезинформацията на този визионерски политически документ създава реална опасност той да бъде отхвърлен, защото отделни малки обществени групи не са съгласни с него. Съдържателни фразеологизми от типа на „традиционни български ценности“, които някои обществени групи свързват единствено с налагане на модела на „собственото ми и на семейството ми благополучие“, не могат да бъдат повод за отричане на необходимостта от общо разбиране за грижата и подкрепата за децата и техните семейства. Не вярваме за вас да е тайна, че в обществото ни има пренебрегнати, бездомни, тормозени, пребивани, изнасилвани, продавани, принуждавани да се женят или проституират деца, деца на безработни и бедни работещи родители; деца с един родител, родители, които търсят професионална подкрепа, каквато най-често не се заплаща от държавата; деца с родители, които ежедневно събират средства за лечението им, защото държавата им го отказва? Политиките за семействата и децата не могат да бъдат само за „моего дете“, а целят да обслужват цялото общество, да насочат обществените ресурси към качествено образование и здравеопазване, социална подкрепа на всички родители и деца, сигурно жилище и квартал. А и вашите деца живеят в същото това общество и се сблъскват с неравенствата, бедността и насилието над техни връстници. Напомняме ви, че като политици, вие трябва да служите на всички родители и деца, трябва да изисквате институциите да работят за това всяко дете да се радва на достоен начин на живот и условия за развитие.

Драги български политици, от вас се очаква да работите за това всяка българска институция да е отворена за всеки български гражданин, родител и дете. Очакваме всеки родител и дете да бъдат изслушани, разбрани и да бъде отговорено на техните проблеми и нужди навреме. Затова ви призоваваме да прочетете отново Стратегията за детето и да си отговорите на въпросите: тя предвижда ли повече подкрепа за родителите, предвижда ли повече мерки семействата да получат по-добро здравеопазване за децата си, предвижда ли мерки за по-качествено образование на децата ни, предвижда ли повече възможности родителите да бъдат част от политическите решения, предвижда ли повече мерки за изграждане на бъдещи поколения, които са активни и свободни граждани на България и на света? Ако не можете да видите тези мерки в Стратегията, това ще означава, че не искате да бъдете избирани от свободно мислещи, равни на вас и помежду си хора.

Национална мрежа за децата, която обединява над 150 граждански организации, работещи за и с деца и със семейства, настоява политическите партии да подкрепят Стратегията за детето, да участват в дебати по представянето и приемането ѝ и да осъществяват онези мерки, които водят до обединяването на обществото за решаването на важните въпроси за демографията, бедността, доходите на родителите и подкрепата към тях за подобряване на благосъстоянието на децата им и на всяко българско дете. Настояваме политиките да работят за това институциите да изпълняват тези мерки, вместо да подклаждат измислените страхове на родителите, че държавата ще им взема децата.

Ние от Национална мрежа за децата оставаме на разположение за срещи с вас, за да си изясняваме какво е планирано и какво не в Националната стратегия за детето 2019 – 2030 г.

24 април 2019 г.

Национална мрежа за децата

